

ПРИМЕРЕН ТЕСТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА ЗА КОНКУРСЕН ИЗПИТ НАУЧЕНИЦИ СЛЕД ЗАВЪРШЕН СЕДМИ КЛАС

МОН–2007

Прочетете текста и отговорете на въпросите към него (общо условие за задачи 1.-5. вкл.).

Сигурно ви се е случвало да изпуснете филия и тя да се залепи на килима откъм намазаната с масло страна или да завали дъжд като из ведро, когато сте решили да излезете на разходка. Поредица от подобни явления са в основата на създадените от англичанина Мърфи закони, които ни карат да се усмихваме и днес на неподправените истини в тях. Основният принцип на философията на Мърфи е: „Ако е възможно нещо да се обърка, то се обърка“.

Какво знаем всъщност за Мърфи? През 1949 г. във военновъздушната база „Едуардс“ в Мърок, Калифорния, се провеждат полеви изпитания. По това време капитан Ед Мърфи е конструктор в лабораторията по летателни апарати на летище „Райт“. Веднъж, по време на изпитание, разочарован от небрежен техник, който повредил по невнимание един от лентовите енергопредаватели, младият Ед възкликнал: „Ако изобщо има някакъв начин да направи нещо не както трябва, той непременно ще го направи!“. Това е първото формулирано правило на Мърфи, което заживява свой собствен живот, набира скорост и започва да влече след себе си десетки други закони, на които вярваме безрезервно дори тогава, когато филията падне с маслото нагоре.

1. Каква е темата на текста?

- А) Създаването на първия закон на Мърфи
- Б) Филията пада с маслото надолу
- В) Случката във военновъздушната база „Едуардс“, Калифорния
- Г) Объркването на клемите по време на полеви изпитания

2. Кое заглавие НЕ е подходящо за текста?

- А) Законодателят Мърфи
- Б) Нещата вървят наопаки
- В) Кой е Мърфи?
- Г) Бъркотията също си има правила

3. Кое от твърденията НЕ може да бъде отговор на въпроса: Кой е Мърфи?

- А) Създател на закони, които и днес ни карат да се усмихваме на неподправената истина в тях.
- Б) Конструктор от лабораторията по летателни апарати на летище „Райт“.
- В) Англичанин, формулирал основния принцип на философията.
- Г) Човекът, създал правилото: „Ако е възможно нещо да се обърка, то се обърка“.

4. В изречението Ако изобщо има някакъв начин да направи нещо не както трябва, той непременно ще го направи! местоимението той замества:

- А) конструктора
- Б) техника
- В) летателния апарат
- Г) енергопредавателя

5. Каква синтактична служба изпълнява подчертаната дума в изречението:

*Какво знаем **всъщност** за Мърфи?*

- А) обстоятелствено пояснение
- Б) допълнение
- В) сказуемно определение
- Г) не изпълнява синтактична служба

6. В кой ред е допусната граматична грешка?

- А) играеме
- Б) смятаме
- В) осмиваме
- Г) въставаме

7. В кой ред думата НЕ е написана правилно?

- А) порасна
- Б) пораства
- В) израстна
- Г) нарасна

8. В кой ред е допусната правописна грешка?

- А) двоумя се
- Б) двойствен
- В) двуличие
- Г) двуетоchie

9. В кое изречение НЕ е допусната грешка при употребата на учтивя форма?

- А) Госпожо, Вие сте объркани в този момент, но искрено се надявам, че ще се справите с положението.
- Б) В студиото при нас е г-н Николов, на когото ще кажа – заповядайте и добре сте ни дошъл!
- В) Не вярвам, че точно този ден сте били болна.
- Г) Струва ми се, че сте станал много дързък и самоуверен.

10. В кой от редовете е допусната грешка?

- А) четири компютъра, много компютри
- Б) петима министъра, много министри
- В) два диоптъра, много диоптри
- Г) три динозавъра, много динозаври

11. В кой ред всички думи са сродни?

- А) червен, почервения, почернен
- Б) селски, заселник, съселянин
- В) песенен, пестелив, песъчлив
- Г) земен, заземен, вземане

12. Посочете излишния ред.

- А) едно, две, три, четири
- Б) един, двама, трима, четирима
- В) първи, втори, трети, четвърти
- Г) единица, двойка, тройка, четворка

За задачи 13. и 14. посочете при коя от двойките думи отношението е както при двойката:

13. дърво – кора

- А) бор – шишарка
- Б) ливада – трева
- В) клонка – листо
- Г) домат – люспа

14. стих – строфа

- А) поезия – лирика
- Б) драма – епос
- В) куплет – стихотворение
- Г) оркестър – диригент

15. В кое изречение НЕ е допусната грешка при членуване?

- А) Приятелят ми беше отличникът на класа.
- Б) Конярът поведе малкия жребец към селото.
- В) Най-големият виновник се оказах самия аз.
- Г) Овчарът поведе стадото към зелената ливада.

25. В кое изречение е допусната правописна грешка?

А) Когато чуем думите целомъдрие и въздържание, неволно си спомняме за Божиите заповеди.

Б) Човек винаги се стреми подсъзнателно да живее в хармония със света и с това, което индиректно ни внушава Библията.

В) Въздържанието е качество, присъщо всякаш само на духовно извисените хора, на светците.

Г) За да умее човек да се въздържа, трябва да преодолее редица трудности и препятствия.

26. Посочете общия брой на използваните причастия и деепричастия в текста:

Левитацията, едно от рядко срещаните паранормални явления, означава способността на човек да се издига свободно във въздуха, превъзможвайки закона за гравитацията. Обикновено това умение се приписва на светци или хора, изпаднали в състояние на религиозен екстаз.

А) 2

Б) 4

В) 3

Г) 5

27. Кое словосъчетание отговаря на смисъла на фразеологичния израз *манна небесна*?

А) вълнуващо ухание

В) ситен пролетен дъжд

Б) неочаквана благодат

Г) безоблачно небе

28. Посочете изречението, в което е допусната пунктуационна грешка.

А) Кой не е чел за веселите приключения на палавата, червенокоска Пипи Дългото чорапче – героинята на Астрид Линдгрен?!

Б) Пипи е деветгодишно момиченце, което живее в своя дом – Вила Вилекула, а в съседство живеят две деца Томии Аника, с които скоро се сприятелява.

В) Макар двата ѝ чорапа да са различни, да има лунички по лицето и най-добрият ѝ приятел да е маймуна – г-н Нилсън, Пипи е вечната оптимистка, забавлява се всяка минута и знае как да накара децата и в най-тежкото им време да се засмеят.

Г) Пипи Дългото чорапче успява да накара двама полицаи да я гонят из къщата и дори ги качва на нейния покрив, може да вдига коня си и макар да знае, че Лисабон е столицата на Португалия, не вижда смисъл да я казва на своята учителка в клас.

29. Посочете изречението, в което НЕ е допусната пунктуационна грешка.

А) Веднъж, оплескана ли е една работа, всичко което се върши с цел да я оправи само я влошава.

Б) Когато нещо започва зле, свършва, още по-зле.

В) Всичко което е сглобено рано или късно, се разглобява.

Г) Когато нещата просто не биха могли да станат по-зле, те стават.

30. Посочете къде трябва да се поставят запетай в изречението.

При кризисни обстоятелства (1) които принуждават хората (2) да избират между алтернативни начини (3) на действие (4) повечето от тях (5) непременно избират възможно най-лошия.

А) 1, 3, 4, 5

В) 1, 4

Б) 1, 2, 4

Г) 1, 4, 5

- 31. Природните елементи, които изграждат представа за нарушеното равновесие в живота на хора като чорбаджи Нено, са:**
- А) гюльт и брезата
  - Б) розата и върбата
  - В) крушата и дъбът
  - Г) ябълката и прасковата
- 32. Стихотворението „На прощаване” е създадено по конкретен повод:**
- А) предстоящото заминаване на Христо Ботев с четата на Жельо войвода
  - Б) завръщането на революционера в родния му град Калофер
  - В) сбогуването на Христо Ботев с четата на Хаджи Димитър
  - Г) завръщането в родината с четата на Стефан Караджа
- 33. Употребата на цветовия контраст между бялото и черното в стиховете: *бяло ми месо по скали / по скали и по орляци / черни ми кърви в земята, / в земята, майко, черната!* има за цел да:**
- А) изрази болката на майката от загубата на юначния син
  - Б) засили драматичното напрежение, свързано с полюсните чувства на героя – любов и омраза, тъга и радост
  - В) постави темата за духовното безсмъртие
  - Г) акцентира върху отнетото право на героя да бъде свободен
- 34. Изразът „*Върхът отговори с други вик: „ура!”* е:**
- А) сравнение
  - Б) метонимия
  - В) хипербола
  - Г) антитеза
- 35. Изборът на героя в стихотворението „На прощаване” НЕ е определен от:**
- А) собствената му нравствена същност
  - Б) личностни и социални подбуди
  - В) убеждението, че пътят към свободата минава през смъртта
  - Г) силното му желание да види отново майка сии либето
- 36. Духовният мост между поколенията в стихотворението „На прощаване” е осъществен от:**
- А) братята
  - Б) майката
  - В) юнака
  - Г) либето
- 37. В кое от твърденията е допусната грешка?**
- А) Заветът в стихотворението „На прощаване” свързва героичното минало с достойното бъдеще.
  - Б) Възклицанието в епилога на „Немили-недраги”: „*Бедни, бедни Македонски...Защо не умря при Гюргево?*”, е израз на болката и дълбоката покруса на Иван Вазов отполитическите промени в Нова България.
  - В) Предчувствието за трагичния край на Странджата е заложено още в експозицията на творбата „Немили-недраги”.
  - Г) Повествованието в десета глава на повестта „Немили-недраги” започва с обикнатия от Вазов художествен похват – пейзажно описание.
- 38. Смъртта на Странджата е героична, защото героят:**
- А) умира в мъчителна обстановка, изоставен от хъшовете
  - Б) е измъчван от мисълта, че не умира в бой
  - В) страда по своите другари по оръжие
  - Г) умира с достойнството на истински човек и българин, който не съжалява за страданията на своя живот

- 39. Нечленуваната форма на числителното име „една“ в заглавието „Една българка“ дава възможност то да бъде разчетено като:**
- А) отнасящо се точно баба Илийца
  - Б) единствена и неповторима българка
  - В) една от многото българки
  - Г) смела, героична жена
- 40. Кое определение НЕ може да бъде отговор на въпроса *Какво наричаме ода?***
- А) лирическо произведение, което се свързва с традицията на древногръцката тържествена хорова песен в чест на боговете и героите
  - Б) хвалебствена песен, посветена на героите от олимпийските игри
  - В) лирическа възхвала на герои, които имат изключителни заслуги в историята
  - Г) реторически текст, който има за цел да активизира народа за борба срещу всяка форма на социално и национално потисничество
- 41. Духовната мощ и непобедимостта на опълченците на връх Шипка е представена чрез сравнителната характеристика на:**
- А) опълченците и турските орди
  - Б) турския предводител Сюлейман и на българския – генерал Столетов
  - В) върха, покрит с бели кости, и на низината
  - Г) бурята и дъжда от куршуми
- 42. Вътрешният монолог на опълченците представя най-вече духовната им свързаност с:**
- А) генерал Столетов
  - Б) връх Шипка
  - В) България
  - Г) турските пълчища
- 43. Пътуването до Америка за Алеко НЕ е свързано с желанието му:**
- А) да опознае нравите на американците
  - Б) да преодолее с параход големи водни пространства
  - В) да посети Чикагското изложение
  - Г) да види отблизо чудото на природата – Ниагарския водопад
- 44. Отказът на Алеко Константинов да опише прелестите на Ниагарския водопад е израз на:**
- А) върховно емоционално състояние
  - Б) несигурност в писателските си дарби
  - В) нежелание да пише повече за Ниагара
  - Г) желание да даде възможност и на някой друг да фотографира или нарисува природното чудо
- 45. Според логиката на художественото повествование образът на леля Дъмша от разказа „Ангелинка“ е олицетворение на:**
- А) неизвестното и загадъчното в света на леля Станка
  - Б) физическата неприветливост и душевната грозота
  - В) универсалната, абсолютна доброта и извисеност
  - Г) добрите чувства и трайните семейни приятелства

46. Открийте най-подходящите думи от предложените варианти, с които могат да се запълнят празните места в текста. (Запишете отговорите в определеното място в листа за отговори).

Първият стих на стихотворението „Българският език” гради художествено внушение за вечността на словото, утвърдено от Иван Вазов като нравствена и естетическа ценност. Чрез употребата на..... (1) поетът акцентира на онова качество на езика ни, което в зората на нашата писменост му е било отказвано. Затова с такава патриотична гордост Вазов огласява личностната си оценка, наричайки родния език..... ..(2).

- А) анафора (1) поруган(2)
- Б) инверсия (1) свещен(2)
- В) хипербола (1) майчин(2)
- Г) сарказъм (1) охулен(2)

47. Посочете коя от думите НЕ изразява същия смисъл, който носи подчертаната дума в изречението *Странджата произнася пламенна реч.*

- А) огнена
- Б) въздействаща
- В) внушаваща
- Г) страстна

48. Тъжната съдба на Гунчо НЕ е предопределена от:

- А) болестта на Нонка
- Б) страданието в семейството
- В) лъжата за бялата лястовица
- Г) невъзможността да помогне на дъщеря си

49. Майката в разказа „По жицата” заплаква при думите на Гунчо: „*Нонке, този човек виждал лястовичката...*”, защото:

- А) е много радостна от възможността да срещнат лястовицата
- Б) се чувства неудобно пред непознатия овчар
- В) е безкрайно благодарна на Моканина за добрата вест
- Г) майчиното сърце умее да разпознава лъжата от истината

50. Кое определение НЕ подхожда на Моканина?

- А) великодушен
- Б) благопристоен
- В) милосърден
- Г) състрадателен

ОТГОВОРИ

1. А	6. А	11. Б	16. А	21. В	26. В	31. Б	36. Б	41. А	46. Б
2. А	7. В	12. Г	17. Г	22. А	27. Б	32. А	37. Б	42. В	47. В
3. В	8. Г	13. Г	18. Б	23. В	28. А	33. Б	38. Г	43. Б	48. В
4. Б	9. В	14. В	19. Г	24. Б	29. Г	34. Б	39. В	44. А	49. Г
5. Г	10. Б	15. А	20. Б	25. В	30. В	35. Г	40. Г	45. В	50. Б